

Επισκόπηση εξελίξεων

Φεβρουάριος 2016

Αν και τα πρώτα τουριστικά στοιχεία επιτρέπουν μια συγκρατημένη αισιοδοξία για την πορεία των κρατήσεων και των εσόδων από τον εισερχόμενο τουρισμό, η κατάσταση παραμένει απρόβλεπτη λόγω της γενικότερης αστάθειας. Συγκεκριμένα, σε συνέχεια μιας δύσκολης αλλά εντέλει καλής χρονιάς που έκλεισε με αύξηση εσόδων (+6%) και αφίξεων (+7%):

- Οι διεθνείς αφίξεις στον Διεθνή Αερολιμένα Αθηνών τον Ιανουάριο ήταν αυξημένες κατά 5% σε σχέση με πέρυσι, μετά από 2 χρονιές συνεχούς διψήφιας αύξησης στον ΔΑΑ (29% το 2014 και 23% το 2015). Η αύξηση αυτή δεν αφορά μόνον την Αθήνα αφού μεγάλο μέρος των επιβατών μετεπιβιβάζεται προς τα νησιά.
- Αντίστοιχη αύξηση περί το 5% αναμένεται και στις διαθέσιμες θέσεις εισερχόμενων διεθνών πτήσεων στον ΔΑΑ, για το 2016 συνολικά.
- Ο προγραμματισμός πτήσεων στα περιφερειακά αεροδρόμια για την καλοκαιρινή περίοδο 2016 προβλέπει μείωση των διατιθέμενων αεροπορικών θέσεων κατά 5% (833 χιλ.). Όμως η μείωση αυτή οφείλεται κατά κύριο λόγο στην μείωση άνω του 50% (1,15 εκ. θέσεις περίπου) των θέσεων από Ρωσία και Ουκρανία σε σχέση με τον αντίστοιχο περυσινό προγραμματισμό για την καλοκαιρινή περίοδο 2015.

Συνεπώς, αν εξαιρεθούν η Ρωσία και η Ουκρανία, προβλέπεται αύξηση των διατιθέμενων αεροπορικών θέσεων κατά 2% (324 χιλ.) Επιπλέον, η προβλεπόμενη διαθεσιμότητα θέσεων (993 χιλ) από Ρωσία και Ουκρανία είναι οριακά αυξημένη σε σχέση με τον αριθμό θέσεων (975 χιλ) σε πτήσεις που εντέλει πραγματοποιήθηκαν το 2015 από τις χώρες αυτές.

- Από τα στοιχεία αυτά, μπορεί κανείς να αναμένει μια μονοψήφια αύξηση των αεροπορικών αφίξεων για το 2016.
- Η [πρόσφατη έρευνα της Censuswide για λογαριασμό του SETE Intelligence](#) έδειξε πως η Ελλάδα παραμένει ένας επιθυμητός και ασφαλής προορισμός αν και η εικόνα της έχει πληγεί –όχι όμως ανεπανόρθωτα- από την μεταναστευτική και προσφυγική κρίση στην οποία έχει κομβικό ρόλο (το 2015, ~85% των μεταναστών και προσφύγων προς την Ευρώπη (~1 εκ.) διήλθαν από την Ελλάδα).
- Αναφορικά με τις κρατήσεις, η Ελλάδα φαίνεται να κερδίζει έδαφος σε Βρετανία και Ρωσία και να ανακάμπτει στη Γερμανική αγορά.

Από την άλλη πλευρά, το ευρύτερο περιβάλλον είναι ιδιαίτερα ρευστό και η πορεία του τουρισμού είναι ευμετάβλητη καθώς:

- Παρατείνεται η αβεβαιότητα με την 'Αξιολόγηση' της υλοποίησης της συμφωνίας με τους δανειστές.
- Υπάρχει όξυνση του προσφυγικού προβλήματος και με σημαντικό ενδεχόμενο αποκλεισμού μεγάλου αριθμού προσφύγων στην χώρα που, αναλόγως της διαχείρισης της κατάστασης, πιθανόν να έχει σημαντικά επακόλουθα για την εύρυθμη λειτουργία της και την εν γένει εικόνα της ως τουριστικού προορισμού.
- Η εμπόλεμη κατάσταση στη Μέση Ανατολή και η τεταμένη σχέση Ρωσίας – Τουρκίας εντείνουν την αστάθεια.
- Το πρόβλημα της διεθνούς τρομοκρατίας παραμένει, και ενδεχόμενες επιθέσεις ευρείας κλίμακας μπορεί να επιδράσουν αρνητικά στην πρόθεση για διεθνή ταξίδια, με ευρύτερες επιπτώσεις στον διεθνή τουρισμό.
- Το ενδεχόμενο ενός BREXIT έχει οδηγήσει σε εξασθένηση της Λίρας καθιστώντας τους προορισμούς Ευρώ λιγότερο ελκυστικούς και πιθανότατα ανακόπτει την αυξητική τάση των βρετανών για ταξίδια προς το εξωτερικό, σε μια στιγμή που η Ελλάδα φαίνεται να ωφελείται από την τάση αυτή.
- Η νέα διαδικασία χορήγησης θεωρήσεων βίζα Σένγκεν με βιομετρικά χαρακτηριστικά για τους πολίτες σημαντικών αγορών, όπως η Ρωσία και η Κίνα δυσκολεύει και επιβραδύνει την διαδικασία χορήγησής της. Οι πρόσφατες πρωτοβουλίες του ΥΠΕΞ προς διευκόλυνση της κατάστασης με πρόσθετο προσωπικό στα Προξενία αποτελούν σημαντικό βήμα προς την κατεύθυνση άμβλυνσης των όποιων προβλημάτων.
- Η παράταση του φαινομένου των κλειστών δρόμων από τις κινητοποιήσεις των αγροτών θα δημιουργήσει σημαντικά προβλήματα τόσο για τους εισερχόμενους τουρίστες με οδικά μέσα (~8 εκ. το 2014 ή 35% του συνόλου εισερχόμενων ταξιδιωτών) όσο και σε τουριστικούς προορισμούς όπως η Πιερία, το Πήλιο ή η Ανατολική Πελοπόννησος που δεν εξυπηρετούνται από τοπικά αεροδρόμια ή/και που απευθύνονται στον εγχώριο τουρισμό. Είναι ενδεικτικό ότι οι οδικές αφίξεις αλλοδαπών τον Ιανουάριο του 2016 ήταν μειωμένες κατά 40% (-88 χιλ.) από την Βουλγαρία όπου είναι πλέον έντονο το φαινόμενο των κλειστών δρόμων αλλά αυξημένες κατά 12% (+50 χιλ) από τις άλλες πύλες εισόδου της χώρας.
- Τέλος, όπως λεπτομερώς αναλύεται στην [μελέτη της TMS Auditors για λογαριασμό του SETE Intelligence](#), ο τουριστικός κλάδος στην Ελλάδα έχει το δυσμενέστερο φορολογικό περιβάλλον σε σχέση με τον άμεσο ανταγωνισμό (Ισπανία, Κροατία, Τουρκία, Κύπρος, Ιταλία). Η εικόνα αυτή ισχύει τόσο για τις επιχειρήσεις (υψηλοί φόροι επί των επενδύσεων και της λειτουργίας) όσο και για τους εργαζόμενους (δυσμενέστερη σχέση μεταξύ κόστους επιχείρησης και καθαρής εισπραξης για τον εργαζόμενο μετά από φόρους και ασφαλιστικές εισφορές). Ενδεχόμενη αύξηση των φορολογικών και ασφαλιστικών συντελεστών θα επιβαρύνει περαιτέρω το επιχειρηματικό περιβάλλον.

Η επικείμενη Διεθνής Έκθεση Τουρισμού ITB στο Βερολίνο, 9-13 Μαρτίου, θα επιτρέψει μια καλύτερη εκτίμηση της κατάστασης.